

48. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

(AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.)

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A vén tengeri király és leányai.

(Költészet és való.)

Meyer Jánostól.

I.

Egy sziget partján álló házikóban két kis fiu lakott; atyjok hajókalauz volt, nagyatyjok is az vala, s ők hajósok akartak lenni.

Hanem anyjoknak ez nem volt kedvére; elég gondja vala a miatt, hogy atyjok az volt — mert a hajókalauzok egyszersmind hajósok, — és nagyon is veszedelmes dolog az életen át a tengeren keresni a mindennapi kenyeret, — s az anyának bizonyára igaza volt.

Igen, igen, igaza van; ezt gondolá az öreg nagyatyja is, már pedig az öreg emberek bölcsék, hosszú élet áll mögöttük és tapasztalásból beszélnek.

Hanem a két fiu mégis hajós akart lenni; egy csinos hajócskát csináltak és vitorlázatták a szobában.

És anyjok, ki azt látta, előhitta a nagyatyját és mondá:

— Nagypapa, már megint vitorláznak; de nem addig van az! ők soha sem lesznek hajósok! menj csak és vedd el a kedvöket attól!

A nagyatyja pedig előhozta székét, leült, s ott ült most, hogy elvegye a kedvöket attól.

— Tehát hajósok? — mondá, — hm, hm! — s aztán kivette szájából a pipát, egyik lábát a másikra tette s állát kezére támasztá.

A két fiu tudta, mit jelent ez; így szokott tenni, ha nekik valamit el akart beszélni.

És már hozzá is fogott az elbeszéléshez.

— Mélyen lenn, — kezdé, — a kék tenger fenekén áll egy nagy palota. Egy ritka növényzetű és árnyas barlangokkal gazdag nagy kertben áll, s a legtisztább kristályból van építve. Ha itt fön a nap süt, akkor ott lenn valamennyi ablaka csillog és villog. Ebben a palotában lakik a vén tengeri király az ő leányaival, a nymphákkal. Annyi leánya van, a hány szobával bir a palota, hanem a vén tengeri királynak egyetlen fia s leányainak egyetlen fivérök sincs. Királyi öltönye fénylő fehér, mint a víz; szakállja is fénylő fehér, s hosszú fütökben egész övig ér. Hanem a vén király nem visel koronát, csak egy hosszú háromágu kormánypálczát tart kezében. Ha azt megesóválja, a vihar zúgni kezd s a hullámok nyugtalankodnak; ha pedig moz-

dulatlanul tartja, akkor az ő nagy birodalmában nyugalom és béke uralkodik, ittfön pedig édesen csevegnek a habok. És ilyenkor, de csak úgy, ha senki sem látja, a vén király avizek felületére emelkedik pompás, delfinek által vont kagylókocsiján. S vele feljönnek leányai és a tenger mindenféle teremtményei, s a susogó habokon milliónyi csodás alak nyüzsög.

— Oh! — kiáltott fel a két gyermek, — ha mi azt egyszer láthatnók!

— Elhiszem, — mondá az öreg nagy-
atya, — de azt senki sem láthatja meg.

— Honnan tudod hát te?

— Én? hm, hm! én nagyanyámtól tudom, annak megint az ő nagyanyja beszélt el, ez ismét az ő nagyanyjától hallotta, — de tulajdonképen még senki sem látta. — És a vén tengeri király leányairól is beszélt nekem nagyanyám; halljátok csak, mit beszélt nekem.

Ezek a leányok, azt mondá, úgy tudnak uszni, mint a hal, s ha így usznak, nincs olyan leány, a ki kedvesebb volna, mint ők. Ők mind hercegnők, s azt magadtól is gondolhatod, hogy szépek. Arczuk olyan mint a rózsza és lilium, szemeik pedig mint a csillagok. Hajuk zöld mint a tenger, s fürtjeikbe hosszú gyöngyfüzereket fonnak. Egész kertjük tele van a legnagyobb és legdrágább gyönggyel, — ezek úgy hevernek ott mindenfelé, mint nálunk a kavics. Hanem egy, egy még sincs rendjén, — — mindezen szép hercegnőknek nincs lábok!

— Nincs lábok?! — kiáltott fel a két gyermek csodálkozva, — ugyan, nagypapa, hercegnők — láb nélkül! hiszen akkor csak fél-hercegnők!

— Azok is ők, — mondá az öreg nagy-
atya, — és csak félig emberek; mert lábuk helyett hosszú, csunya pikkelyes halfarkuk van.

— Ejnye! — kiáltott fel a két fiu, — az bizony csunya!

— Csunya? hm, hm! — mondá az öreg nagyatya; — az én nagyanyám még valami sokkal gonoszabbat is beszélt róluk. Ő sem akarta, hogy hajós, avagy éppen hajókalauz legyek, — és anyám szintén nem, éppen úgy mint a tiétek. S midőn mégis az akartam lenni, anyám a nagyanya mögé húzódott, s nagyanyám így szólott hozzám:

„Tehát hajókalauz akarsz lenni? hm, hm! és nem félsz a tengeri királytól és leányaitól, a gonosz nympháktól?“

„Ej, mit, — felelém, — mesebeszéd; tengeri király nincs, és nymphák sincsenek.“

Hanem a nagyanya ezt mondá: „Te okosdi, te! elég korán meg fosz majd gyözödni arról. Honnan van hát, hogy mindig annyi hajó törést szenved s oly sok ember a vízbe ful? Ezt a vén tengeri király cselekszi leányaival, a nymphákkal. Ő egy vén, mormogó ficzkó s azt mondja: az én birodalmamban én vagyok az ur, itt senkinek semmi keresete! Hanem az emberek, a kik éppen olyan tudákosak mint te, azzal keveset törődnek. És előjönnek nagy hajóikon, s a kerekek csak úgy ütik-verik a szegény habokat, hogy hóféhérré lesznek a tajtéktól és rémulve omlanak egymásra. És roppant terhekkal jönnek, és kényszerítik a szegény hullámokat, hogy azokat hordják. Vagy éppen nagy horgonyaikat a szép palotára és a csillogó ablakokba vetik. Aztán naszádjaikon a tengeri király birodalmába nyomulnak s üldözik és zsákmányul ejtik állatait, ellopják gyöngyét s kertjének legszébb növényeit. És ha a vén tengeri király mindezt látja, csoda-e, ha megharagszik és kormánypálcáját megcsóválja, hogy a vihar bömböl s a hullámok feltoronyosulnak, és a nagy hajók úgy tánczolnak rajtuk, mintha csak dióhéj volnának.“

„Igazad van, nagyanyám, — mondám, — ha csakugyan a vén tengeri király volna, a ki azt teszi; de én nem hiszem azt, s mégkevésbé hiszem el halfarku leányainak létét.“

„Te okosdi! — mondá ismét, — vigyázz, maj meglátod egyszer!“

És valóban! később egyszer csakugyan megláttam, s most már nekem is hiennem kellett abban.

„Hanem ezek ittfön, — kezdé újra nagyanyám, — az ő hajóikon és bárkáikon, ezek szintén nem hiszik azt, éppen úgy, mint te, s ha a vén tengeri király egyszer-másszor megcsóválja is kormánypálcáját, nem sokat törődnek vele. Már megint itt a vihar! — mondják, és nem engedik magukat megzavartatni, hanem hajókáznak, mint azelőtt.

És ott lenn az ő nagy kastélyában, ott ül a vén tengeri király, s mindig boszusabb

és boszúsabb lesz, és ott ül és tépelődik. „Mégis szegény király vagy, — gondolja, — mert nincs fiad. Oh ha fiaid volnának, hogy segítenének neked birodalmadat megvédeni!“

És tépelődnek leányai is, a nymphák. Unatkoznak, mert nincsenek fivérek, a kikkel játszhatnának s a kiket szerethetnének, és mindegyikük úgy ohajtana egy fivérrel birni.

És mind oda jönnek, s könyörögnek és busítják a vén tengeri királyt: „Tengeri király-atyá, — mondják, — oh miért nincsenek fivéreink, a kikkel játszhatnánk, s a kik segélyedre lennének a gonosz emberek ellen! Látod? már megint ütök-verik a szegény habokat s nagy horgonyaikat éppen ablakainkba vetik! Már megint üldözik és elragadják állataidat! Már megint lopják gyöngyödet s kertednek legszebb növényeit! Tengeri király-atyá, csóvöld meg kormánypálczádat!“

És akkor a mérték betelt, akkor a vén tengeri király még erősebben megcsóválja kormánypálczáját, mint egyébkor, s mindig hatalmasabban zúg a vihar, mindig iszonyúbban hánykolódik a tenger, és a legnagyobb hajókat is úgy odavágja a sziklákhöz, hogy kettétörnek, mint az ember kezében a pálcza. És a tenger árja keresztültör a töltéseken és a gátakon, s mindent elsöpör, elpusztít, a mit útjában talál.

— Nagypapa, — mondá a két fiú, — éppen úgy, mint tavaly, mikor a vihar anyyira zúgott s a tenger oly magasra felcsapott és anyánk anyyira aggódott! Emlékszel még? a víz majdnem kertünkbe tört, és mindenféle hajók süllyedtek el és emberek fultak a tengerbe.

— Igen, — mondá az öreg nagyatyá, — éppen mint tavaly, de néha még gonoszabbul is. És olyankor leányai, a gonosz nymphák, valamennyien vigyáznak, néhányan itt, néhányan ott, mindenütt a nagy tengeren. És a hol egy hajó küzd a viharral, mindjárt észreveszik és azonnal ott teremnek, — vagy a hol az ár áttöri a töltéseket, tüstént oda usznak és úgy örvendenek! „Hej! — gondolják, — most majd kapunk fivéreket! csak jobban, király-atyánk!“ És jaj a szegény hajósoknak, a kiknek hajója akkor elmerül! jaj a szegény

embereknek, a kiknek házát az ár eltemeti! — A nymphák ott vannak s megragadják őket, és ha valahol valaki még megszabadulni ügyekszik, elveszett, mihelyt azok észrevették őt. „Az enyém vagy! az enyém vagy!“ — kiáltják, és magukkal rántják a feneketlen mélységbe.

— Huh! — mondá a két gyermek, — ez borzasztó!

— Én is azt gondolom, — felelé a nagy- atya. — Hanem örömük csak rövid ideig tart. Alig érnek le, vigasságuk gyászszá változik, mert mindazok közül, a kiket palotájokba vittek, egyetlenegy sincs többé életben, — néma, halovány és halott mind, mind!

És a holt fivérnek nem örvendeznek a nővérek, a holt fiú nem segíthet atyjának. És akkor jajgatnak és jajveszékelnének, a vén király és leányai, — éppen úgy, mint idefőn mi, ha valaki meghal, a kit szerettünk. De mit használ ez? a halottakat magukra kell hagyni; s nem telik sok időbe, és újra mind itt vannak, mind, a kiket a nymphák megragadtak és a mélységbe rántottak, — és akkor itt usznak a vizen, s a víz partra veti őket, és az emberek, a kik megtalálják, azt mondják: a tengerbe fúltak!

Hanem a kik a viharból megmenekültek, nem igen veszik fel a dolgot. „Ez volt ám csak az orkán!“ — mondják, s alig mult el, megint csak hajóra szállnak.

És nem telik sok időbe, s a vén tengeri király újra boszús lesz, s ott ül és tépelődik; és leányai is tépelődnek. Ha csak fiai volnának! ha csak fivérek volnának! — s nem mulik sok idő, és a mérték megint betelt.

És aztán megint megcsóválja kormánypálczáját, s aztán megint itt a régi történet; — ennyi és ennyi hajó szenvedett törést, s ennyi és ennyi ember fúlt a tengerbe!

— Huh! — borzadt össze a két fiú, és az ifjabb meglökte könyökével az idősbi- ket, mondván:

— Nem, Friczi bátyácskám, én biz' inkább nem leszek hajós!

Aztán nagyatyját kérdé:

— Nagypapa, a gonosz nymphák a hajó- kalauzokat is elviszik?

És az öreg nagyatyá örvendett magában.

— Aha, — gondoló, — az egyiknek már elvetted a kedvét, most majd a másikat is megesiped, — és vigan kezdé folytatni elbeszélését:

— A hajókalauzokat? de mennyire! még csak a hajókalauzokat igazán! Azok mindig a vén tengeri király és leányai ellenére dolgoznak; mert ha nem volnának hajókalauzok, bizonyosan mégegyszer annyi hajó jutna tönkre s mégegyszer annyi ember fúlna a tengerbe. Hiszen ők vezetik keresztül a hajókat a szirtek és zátonyok közt s kalauzolják a viharban és hullámtorlaton át a biztos kikötőbe. És azért gyűlölik is őket a vén tengeri király és leányai, s mindig leselkednek életök után. Hej, mennyire örülnek, ha egy hajókalauzt ránthatnak le magukkal a mélységbe!

— Huh! — kiáltott fel ismét a két fiu, s a fiatalabbik sirni kezdett; atyjára gondolt, az is hajókalauz volt, s a gonosz nymphák bizonyára egyszer csak őt is elviszik.

De az öreg nagytya, midőn észrevette, hová vitte a dolgot, megnyugtatótá őt.

— No, no, — mondá, — ki fog mindjárt jajveszékeln! Engem sem vittek el, s atyátokat sem fogják már elvinni, mert ha akarták volna, már régen megtörtént volna.

És Friczi bátya is azt gondolá. Hanem hol látta az öreg nagytya a vén tengeri királyt és leányait? Friczi bátya mindig többet szeretett volna tudni, s az öreg nagytyának most el kellett azt beszélnie.

— Ah, igaz! — mondá, hanem tulajdonképen nem is tudta, mit mondjon, de egyszerre eszébe ötlött valami. — Megállj! — gondolá, — az jó lesz.

S most elbeszélé Friczinek, hogy hajóinas korában látta, első utazása alkalmával. Hanem messze innen egy tengerparti nagy városban. És ott állt a vén tengeri király, a piacz közepén, fehér öltönyben és nagy szakállal, s jobbában a hosszú, háromágu kormánypálczával. És körülötte feküdtek leányai, a nymphák, — de nem mind, csak néhányan, — s úgy van előtte, mintha most is látná a szép hercegnőket lilium-arczukkal, gyöngygyel átfűzött hosszú fürtjeikkel, de egyszersmind csunya pikkelyes halfarkukkal. — —

Inkább ne is mondta volna! — mert most Friczi bátya azt is tudni akará, hogyan

lehetséges az, hogy a vén tengeri király és leányai ott voltak a piacz közepén? — — és e kérdéssel a nagypapát szépen sarokba szorította.

Az öreg nagytya pedig gondolá:

— Hm, hm! már csak inkább mondd meg neki az igazat, mert különben a kópé mindig többet kérdez. — És most elbeszélé neki, hogy az tulajdonképen csak egy nagy kút volt, a melyen ott állt a vén tengeri király s körülötte ott feküdtek leányai — mind fehér márványból, — s ott vannak még ma is és víz-sugarakat szöktetnek föl, s ezt minden hajós bizonyíthatja, a ki ama városban járt.

Hanem az öreg nagytya éppen ezzel az egész históriát elrontotta, mert most Friczi bátya fejében is világos lett.

— Lári-fári! — kiáltá, — ha azok mindig a piaczon állnak és víz-sugarakat szöktetnek föl, akkor hát nincsenek is többé a tengerben! Nagypapa, tetréfát üztél velünk, s az öreg nagytya is tréfát üzött veled! Lári-fári! — és én hajós akarok lenni!

Mit szóljon most ehhez a nagytya? Azt mondá:

— Hm, hm! te okosdi! — éppen mint egykor az öreg nagytya neki mondá.

És Friczi bátya, — ennek kedvét még sem rontotta el, — ő hajós akart lenni.

(Vége köv.)

Z á s z l ó n k.

Zászlónk felső színe
Piros mint a rózsa;
Csak szeretetünk is
Mindig ilyen volna!
Ilyen volna édes
Hazánkért halálig:
Teremné úgy hazánk
A jóllét rózsáit.

Zászlónknak középső
Színe tiszta fehér;
Báresak ilyen volna
Szívünkben az erény!
Báresak ilyen tiszta
Szeplőtelen volna:
Hazánkra akkor egy
Mennyország hajolna.

Zászlónk alsó színe
Zöld, miként a smaragd;
Ha reménységünk is
Ilyen tartós marad!
Szilárd reményünkhöz
Szikla-akarat még:
Hazánknál erősbet
Nem láthatna az ég.

Városov Mihály.

Szülőföldemen.

Öledbe
Sietve
Jöttem ujjalag,
Hogy keblém
Érezzen
Öröm- napokat.

Ha támad
Búbánat:
Reád gondolok,
S előlem
Oly könnyen
Futnak a gondok.

Gondomat
S bajomat
Mind elfelejtem:
Ha lelke
Itt lebben
Drága öledben.

Mint gyerek,
Éltemet
Benned éltem le;
Oh e lét
Fényes ég,
Nem lesz feledve.

Boldogság
S mennyország
Volt gyermekkorom;
Öledbe
Sietve
Ezért vágyódom.

Mely helyet,
Mint gyerek,
Százszor bejártam:

Még egyszer
Oly kedvvel
Futja be lábam.

S a halál
Ha talál
Reám tán itten:
Oh olyan
Boldogan
Ver végsőt szívem.

Sallay Rózsa.

A szép Vasilissa története.

(Orosz népmese.)

Közli: Lázár Mihály.

(Vége.)

Vasilissa irtózatosan megrémülvén, a bűvös nő felé ment, és mélyen meghajtva magát mendá:

— Én vagyok; anyám és mostoha-testvéreim küldöttek, hogy innen vigyek nekik világítót.

— Nagyon jól van, — felelé Baba-gaga. — Ha velem akarsz jönni és egy kevés munkát kész vagy azonnal elvégezni, én adok neked világítót. Ha pedig nem: azonnal felfallak.

Ekkor a bűvös nő az ajtó felé fordulván, elkialtotta magát:

— Válj kétfelé kemény oszlop! te széles ajtó nyilj meg!

Ezen kiáltásra az ajtó megnyilt, és a bűvös nő fütyölve a terembe lépett. Vasilissa követte őt, s utánok minden bezáródott.

Midőn a terembe léptek, Baba-gaga leheveredett egész hosszában, és mondá Vasilissának:

— Huzd ki, a mi a sütő-kemenczében van, mert éhes vagyok.

Vasilissa fáklyát gyújtott az ajtó-oszlopnál levő koponyák egyikénél, kivonta a kemenczéből az ételt, és felszolgáltá Baba-gagának, mely tizenkét személynek is elég lett volna; azután a pinczéből méhsert és bort hozott. A bűvös nő mindent megevett és megivott. A leánykának nem hagyott, csak egy kis kenyér dúcát, száraz kenyérhéjat és egy falat malaczhust.

Baba-gaga midőn jóllakott, aludni ment és mondá:

— Midőn reggel eltávozom, gondod legyen az udvart meg a házat kisépni, ebédet főzni, s a fehérneműt elkészíteni. Azután menj a magtárba, mérj ki négy zsák búzát s azt szemeld meg; mindez idejében készen legyen, különben felfalak.

Miután rendeletét a bűvös nő ezekben kiadta, befordult és hortyogni kezdett.

Ekkor Vasilissa kitalálta bábujának a levesét s könyes szemekkel mondá neki:

— Most, kicsinyem egyél, s hallgasd meg kérésemet. Baba-gaga nehéz kötelességet szabott előmbe, s felfalással fenyegetett, ha mindent el nem végzek. Jöjj segedelmemre.

A bábu válaszolt:

— Ne félj semmit, szép Vasilissa; vacsorálj, imádkozz s menj aludni, az éj meghozza tanácsát.

Vasilissa jókor felébredt, de a bűvös nő már fönn volt. A fiatal leány őt az ablakból nézte. A koponyák világítása kialudt. Csakhamar egy fehér lovag jelent meg, mire teljes világosság következett. A bűvös nő kiment az udvarra, fütttyentett, mely jeladásra egy mozsár, egy mozsártörő és egy seprő érkezett elő. A veres lovag is megjelent, mire a nap egész pompában tünt fel. A bűvös nő ráült a mozsárra, kiment az udvarról, a mozsár-ütővel kormányozván menetét, s nyornait a seprővel elseperte.

Vasilissa magába maradt és a bűvös nő lakását kezdte vizsgálgatni, s elbámult a nagy bőségen, mit mindenben tapasztalt, s nyugtalanul kérdé magától: mi módon kezdjen munkájához? Szétekintett, de már minden el volt végezve, — a bábu a magtárban lévő búzát utolsó szemig megtisztította.

— Oh te engem megszabadítottál, — kiálta fel Vasilissa, — te engem a veszélyből kiragadtál!

— Minden teendőd most már az ebédet elkészíteni, — mondá a bábu, becsusztatván magát a Vasilissa a zsebébe, — készítsd el az Isten szerelméért, s nyugodj ki magadat.

Estefelé az asztalt megterítette, s várokozott Baba-gagára.

A nap lement, a fekete lovag megjelent az ajtónál; néma sötétség állott be, csak a

koponyák szemei fénylettek. A fák recsegni kezdtek, a fák levelei zörejt okoztak, — a bűvös Baba-gaga megérkezett. Vasilissa elébe ment.

— Minden el van végezve? — kérdé Baba-gaga.

— Szemléld meg magad, — felelé a leányka.

Baba-gaga mindent megvizsgált, s bosszúság fogta el, hogy nem volt miért szitkozódnia, s „jól van! igen jól van!“ helybenhagyó kifejezése után felkiáltott:

— Szolgáim, buzgó barátim, itt van az őrleni való buza.

Három pár kéz jelent meg, felszedték a búzát és elvitték.

A bűvös nő vacsorált, azután ágyára vetette magát s új rendeleteket adott Vasilissának.

— Teljesítsd azokat, mik tegnapi teendőd voltak, azzal a különbséggel, hogy a magtárban levő búzát a máktól tisztítsd meg, valamint a göröngytől, homok-szemektől, melyeket rozszakarattal közé vegyítették.

Erre a vén banya befordult és hortyogni kezdett. Vasilissa azonnal jóltartotta a bábuját, a bábu jóllakott, miközben Vasilissa ismétlé előtte kérését, mint az előző napon.

— Imádkozz az Istenhez és menj aludni; az éj meghozza a tanácsot; minden meglesz, kedves Vasilissám.

Következő napon Baba-gaga ismét mozsárára ülve, elment hazulról. Vasilissa és bábujá azonnal munkához fogtak.

Midőn a bűvös asszony visszatért, mindent megnézett s felkiáltott:

— Hü szolgáim, buzgó barátim, törjétek meg a mákot s üssetek olajt belőle.

Három pár kéz jelent meg s elvitték a felszedett mákot. Baba-gaga pedig asztalhoz ült s evett; e közben Vasilissa szótlannul állott melette.

— Miért nem beszélsz? — kérdé őt a vén banya, — azt hinné az ember, hogy néma vagy?

— Nem merek, — felelé Vasilissa, — de ha megengeded, kérdeni fogok valamit.

— Kérdezz, de nem hoz szerencsét minden kérdés; a ki sokat tud, hamar megvénül.

— Én csak olyan dolgról akarok kér-

dést tenni, a mit láttam. Midőn ide jöttem, egy fehérbe öltözött lovag fehér lovon ment előttem el. Ki volt az?

— Az én ragyogó napom, — mondá Baba-gaga.

— Azután egy másik, veresbe öltözött lovag, veres lovon; ki volt az?

— Ez volt az én vereslő napom.

— És ki volt a fekete lovag, a ki közvetlen mellettem az ajtóban tünt el?

— Ez a fekete éj volt, mind az én szolgálaim.

Vasilissa még a megjelent kezekre gondolt, de semmit sem szólott.

— Miért nem kérdezesz többet? — mondá Baba-gaga.

— Már elég. Te magad mondád, öreg, hogy a ki sokat tud, hamar megvénuil.

— Jól tetted, hogy csak a távollétemben történekről intéztél hozzám kérdést. A családi körben történő dolgok után tudakozókat felfalom. Most már én kérdezlek téged. Mikép voltál képes elvégezni azokat, a miket neked munkául feladtam?

— Anyám áldása segített dolgaiban, — felelé Vasilissa.

— Ej, micsoda dolog az? takarodj tőlem, te megáldott teremtmény. Nekem hasonló emberekre nincs szükségem!

Ezzel Vasilissát kikergette a szobából, s a sövény szegélyzetéről levén egy koponyát, azt karóra szurta, s Vasilissának átnyujtván, mondá neki:

— Ime, fogadd, ez egy olyan világító-szer, melyet nővéreidnek elvihetsz. Ez az, úgy gondolom, a miért téged hozzám küldöttek.

Vasilissa futva távozott a koponya világítása mellett, mely csak a hajnal feltűnésével aludt el; a következő nap haza ért. Az ajtó küszöbén kedve lett volna elvetni a koponyát, gondolván, hogy úgy sincs szükség a világításra. De egy, a koponyából kitoró hang mondá:

— Ne lökj el, vigy el mostohaanyádhoz.

Vasilissa a házra tekintvén és nem látván az ablakokat kivilágítva, elhatározta a koponyát magával bevinni.

Először életében fogadták mostohaanyja és testvérei szívesen, kik azt mondák neki, hogy elmenetele óta egy szikrányi

tüzek sem volt a háznál; nem voltak képesek tüzet gyújtani, a szomszédból hozott égő gyertya azonnal elaludt, mihely a szobába léptek vele.

— Talán az általad hozott világítás tartós lesz, — és a koponyát bevitték a szobába; de ennek szemei éles pillantást és fényt vetettek reájuk. Ők magukat elrejtteni törekedtek, de a koponya szemei őket mindenhová követték.

Reggelre a mostohák mind hamuvá égtek. Egyedül Vasilissa szabadult meg, és kevés idővel azután a tartomány királya, a ki éppen ott keresztülutazott, szerelmes lett bele és nőül vette.

A petroleum-vidék Amerikában.

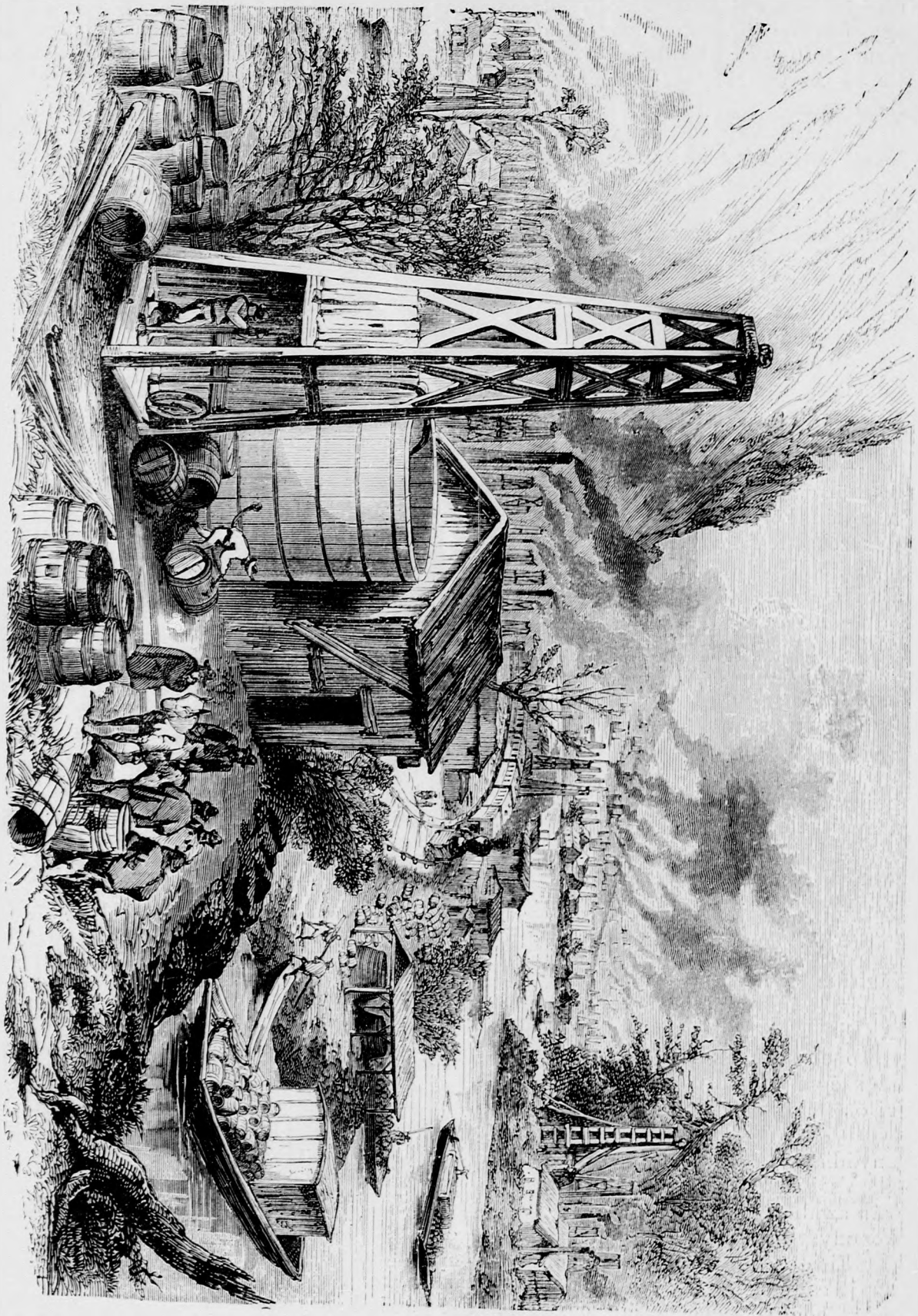
(Képpel.)

Jóllehet a petroleum Európában csak néhány év előtt került általán használatba, mindazáltal ismerték azt már a hajdankorban is. Birmában például van egy hegy, melyben 500 akna segélyével bányászszák a petroleumot, mit ott már több évszázad óta használnak világító-szerűl.

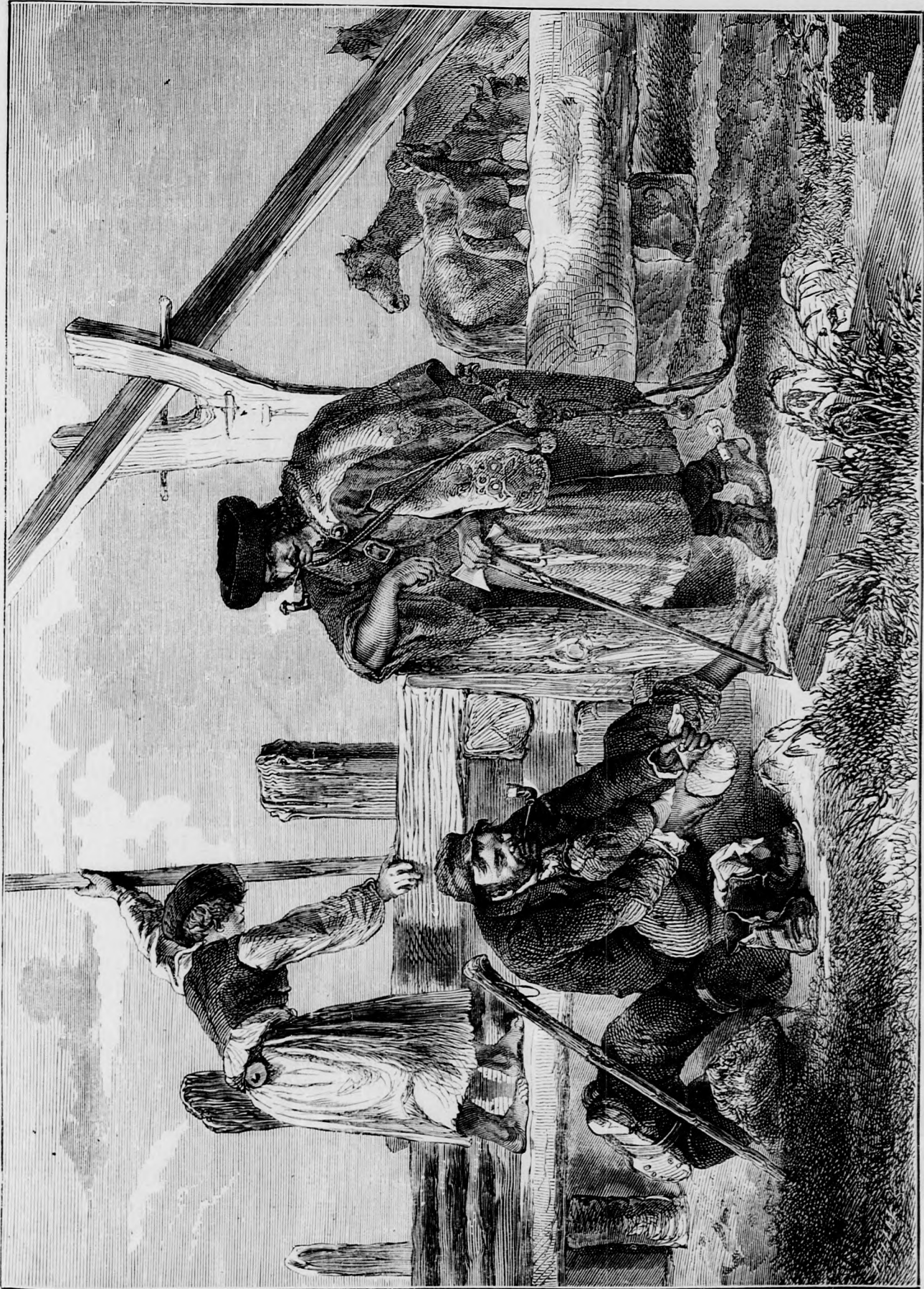
De a petroleum sehol sem lépett oly nagy mennyiségben előtérbe, hogy annak valami nagy fontosságot lehetett volna tulajdonítani, — mignem a legújabb vállalkozási szellem a föld belsejének kikutatásához fogott, hogy a különben is fogyni kezdő halzsir és csetfaggyu hiányát ily módon pótolja.

E vállalkozás az amerikai Egyesült-Államokban történt s fényes siker követte, — de ott is csak azután, mikor e földalatti gazdagság már hosszú időközön át parlagon hevert.

Pennsylvania északi felében, hol egy zugó hegyi folyó, az „Oil-Creek“ (olaj-patak) tör magának utat az Alleghany folyam felé, s valami félmérföldnyire Titusville alatt annak keleti ágával egyesül, a folyam torkolata egészen össze-vissza van lyugatva mindenféle alaku aknákkal. E sajátosságos aknák létrehozatalát némelyek a francziáknak (1759-ben) tulajdonítják, míg mások azt hiszik, hogy a fehéreknek e vidéken történt megjelenése előtt sok idővel az indiánok ásták azokat. Ugyanis egy he-

A petpolom-vidék Amerikában.

A KÚTÓÚT.

lyen, hol egy nagy fa állott, ötlábnyi mélységben egy régi olaj-aknának fából készült bejáratát fedezték föl teljesen ép állapotban.

E vidéken két évvel azután, hogy az Alleghany folyó mellett létező sós forrásokat megnyitották, a petroleum két természetes forrásból buzogni kezdett, és a tulajdonos egy csatornát vezetett a folyóig, hogy az olaj, mely az ösös vizét elrontotta, lefolyhasson. Hanem a folyó felületén uszó olaj a szomszéd falu lakóira nézve kezdett igen alkalmatlanná válni, sőt egyszer, a mint valami gyermekek a csatorna mellett gyufával játszadoztak, meg is gyuladt.

1853-ban az olajt posztódarabokkal szivatták fel s aztán kifacsarták. Az így nyert olaj oly hasznosnak mutatkozott, hogy már 1854-ben megalakult az első olaj-társulat, hogy a földszinén olajat gyűjtsön, — de megbukott.

Végre 1857-ben Drake kapitány Titusvillebe jött, megvizsgálta az olajforrásokat, s csakhamar észrevette, hogy sokkal több olajat lehetne nyerni, ha a sziklákat megfurnák. Földeket bérelt tehát 25 évre, új társaságot alakított, és munkához fogott. Sok fáradság után csakugyan ezélt is ért; 1859. aug. 29-én 70 lábnyira ásott be a sziklába, s egy oly érre bukkant, melyből naponkint 35—40 hordó olajat lehetett szivattyuzni. Ez volt az első petroleum, a melyet furás útján nyertek.

Most a lázas izgatottságnak oly sajátos jelenete fejlődött ki e vidéken, melyet nem lehet leírni. A „Drake-forrást“ azonnal előzönlötték a látogatók ezrei. Mindenki törte magát, hogy olaj-földet vehessen vagy bérelhessen bármi áron. A kereskedők elhagyták boltjaikat, a gazdák eldobták ekéiket, s az ügyvédek megszöktek irodáikból, hogy olajat ássanak.

Hat hét elég volt arra, hogy egy egészen új város alakuljon; a többiek is gyorsan következtek utána, — 10—20,000 lakossal, s házaik nem voltak egyebek mint nyomorult kunyhók és utcáik sáros mocsárok.

Milliomosok gázoltak vízi csizmáikkal a sárhabarékban, piszkos, rongyos ruhákba öltözve; füstös lebujsokban tartózkodtak s romladozott fabódékban laktak. Az olajszállító szekerek alig tudtak mozogni a

gyalázatos utakon, hol néha tengelyig sülyedtek a sárba, s hol a szekérukat összetört kerekek és romlott hordók szegélyezték. Idő nem volt az utak javítására: a fuvarosoknak sietniök kellett, a hogy csak lehetett.

Tehát e keskeny, szakadozott völgyekben, feneketlen sártenger között ütötte fel tanyáját az új petroleum-aristokratia, s most „olajhercegek“ és „olajhercegnők“ fényes fogatai robognak New-York és Philadelphia utcáin, — kényurak, kik messze tulszárnyalják fényben és vagyonban a régi előkelő családokat.

Hogy az olvasó fogalmat szerezhessen magának ama roppant összegről, melyet a petroleum-ipar forgalomba hoz, elég lesz megemlitenünk, hogy már 1864-ben, mikor e kereset-ág még csak bölesőjében vala, a a petroleum-források néhány millióval többet jövedelmeztek, mint négy darab német királyság (Bajorország, Württemberg s a néhai Szászország és Hanover) összes állambevételé. Tehát szinaranyban mintegy 125,000 fontot.

Pennsylvánián kívül az amerikai szárazföldön még Ohióban, Kentuckyban, Virginiában és Canadában található petroleum tetemesebb mennyiségben; Dél-Amerikában Peru a legjelentékenyebb olajvidék. — Ázsiában az Iravaddy partjain a birmai Rangaan forrásokból évenként 600 ezer hordó petroleumot nyernek. Ujabb időben pedig a Kaukaszus vidéke lett a petroleum-bányászat főhelye Ázsiában. Ez az olajtelep Európába, illetőleg Dél-Oroszországba is átesap.

De minket inkább érdekelnek a Galiciában és a Dunafejedelemségekben levő petroleum-források, melyek művelése nagy mértékben halad előre. A legdusabb források azonban mindezideig a pennsylvaniaiak maradtak.

A mellett, hogy naponkint új meg új források felfedezéséről olvasunk, egyszersmind a petroleum új meg új előnyeiről is meggyőződhetünk. Különféle hasznáról egész könyvet lehetne már írni. Különösen az ipar az, mely legnagyobb mérvben használja; — de mint gyógyszer is, — főképp sebeknél — kitünő hatásának bizonyult be.

A kútnál.

(Képpel.)

Az arató lányok dala rég elhangzott, az Isten áldása, az aranykalászu gabona keresztekbe rakva fekszik a beláthatlan tarlón, melyre a nyári nap szórja égető sugárözönét.

A pusztá mély némaságba merülve terül, mintha el lenne tikkadva a nagy melegségben, csak távolról hallik néha-néha egy-egy eltévedt kolompszó gyenge hangja, a mint átrezeg a levegő verőfényes hullámain.

Mintha csak erről a pusztáról írta volna Arany János, hogy:

„Ég a napmelegtől a kopár szik sarja,
Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta;
Nincs egy árva fuszál a torsi közt kelőben,
Nincs tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben,

Ösztövért kutágas, hórihorgas gémmel
Mélyen néz a kútba, s benne vizet kémel;
Óriás szunyognak képzelné valaki,
Mely az öreg földnek vérit most szíja ki.“

Igen, a kutágas sem hiányzik, — legmagasabb pontja a pusztának, frítő italt osztója a delező ménesnek és gulyának, óhajtott pihenőhelye az elfáradt vándor utasnak.

Most is ugyancsak igyekszik feléje egy vándorlólegény, izzadva a hátát terhelő czókmókja alatt, — de oda se néz neki, megszokta már ő ezt a fáradságos utazást, s majd vége lesz annak egyszer. . . . Nagyot fujva oda ér a kuthoz, leveti batyuját válláról, göresös botját oda támasztja a kut kávéjához, s maga letelepszik ennek árnyában. Bizony jól esik lankadt tagjainak egy kis pihenés, s jól fog esni kiszáradt torkának egy ital frís viz.

Ezalatt a ménes is megérkezik a Marcsi csikósbojtár terelgetése mellett, s míg a Pista gyerek hozzálát a kut ostorához, hogy vizet merjen a hosszú csatornába, a bojtár szóbaáll a pihenő vándorral, kikérdezi: homon, hová? mijáratban? — töviről hegyire.

A vándorló-legény pedig nem rest, elbeszéli sorát a puszták fiának, elmondja,

hogy már esztendeje vándorol, bejár a a fél-országot, de még idegen országban is volt, — a bojtár pedig, a ki még nem volt innen tovább, legfőlebb a legközelebbi városban, ha csikókat vitt a vásárra, némi szánalommal hallgatja a mesterlegény elbeszélését, s azt gondolja magában: még sincs jobb élet a csikós-életnél!

A mesterlegény pedig, miután kipihent, megint nyakába akasztja czókmókját, kezébe szorítja göresös botját, Isten-áldjont mond a bojtárnak, — és újra neki indul a kerek világnak, magában efféléket gondolva:

„Szegény csikós, ide vagy kötve erre a pusztára; — nincs vágyad, nincs törekvésed, — még a világot sem ismered. Bizony nem cserélnék veled ezért a nagy pusztáért!“ — és vigan füttyörészve folytatja vándorlását: ő tudja, minő czél lebeg előtte.

És a csikós hosszan néz a távozó után, s ilyeneket gondol magában:

„Szegény mesterlegény, hogy lőt-fut, tőri magát a világban, mint a kőszá lélek; nincs maradása, nincs nyugta; ma itt, holnap ott; még a nyugalmas életet sem ismeri. Bizony nem cserélnék vele egy városért!

És mind a kettőnek igaza van. . . .

Konstantinápoly ostroma.

Hammer-Purgstallerből.

Történelmi szemelvény.

„Egy Allah az égben, — egy császár a földön, s az én vagyok!“ — e büszke szavakat mondá a világhódításra törekvő Mohammed, s roppant seregét összegyűjtve, átesapott Európába, hogy legelőször is a keleti birodalmat, a görög császárságot döntse porba, s mindent elárasztó hadaival körülözönlötte Konstantinápolyt, a görög császárság székvárosát. . . . .

Az ostromlottak azt gondolták, hogy most már csak csoda által szabadulhatnak föl, mert a török tábor ereje szüntelen szaporodott.

De a török seregben három napig a legnagyobb csüggettség és kedvetlenség uralkodott: azonban a harmadik nap estéjén a város fölött, az égen, ragyogó északi

fény cikázott, mely tünemény a törököket új bátorságra tüzelé, mert ők azt jósták belőle, hogy az Isten a keresztényekre megharagudván, küldte ezt a jelt, mely szerint vérfürdőben fognak kimulni az ostromlottak.

Mohammed, ki az ostrom alatt már kételkedett a siker felől, új hadi tanácsot hívott össze, melyben Chalil pasa békés indítványa, ellenei: Saganos pasa, Turachan és egy ezredes által leszavaztatott.

Chalil pasa, elfojtva magában a haragot és szégyent, a görögöknek titkos utasításokat adott és újabb védelemre buzdítá őket, — mert a hadiszerezése bizonytalan valami.

Ilyen események történtek az 1353-ik év május huszonegyedikén, a görög-szer-tartásuak mindenszentek-ünnepén.

Másnap a szultán seregét két nagy oszlopba csoportosítá össze, a szárazföldi oldal megrohanására.

Az arany-kapu részén álló török hadoszlop több mint százezer emberből állott; a tábor másik részén központosított erő pedig ötvenezer harcusból volt alakítva; a háttérben még százezer ember várta a parancsot.

Mohammed a hadsereg közepén ötven-ezer janicsár előtt vezényelt.

Huszonnyolezadikán, hétfőn naplemen-tekor, a török hadsereg rohamra állott készen.

A táborból felzajló kiáltás „la illah ill Allah“ és a városból aládördülő „Kyrie eleison“, összevegyült a fegyverzörejjel és trombita-harsogással.

A görög császár az Aja-Sophiába ment és ott magához vette a szentséget. Ugya ezt tevék számos környezői is.

A görög császár azután imát rebegett, hogy bocsássa meg az Ur az ellenség bűnét. Azután lovára ült és végig nyargalt a falak mellett, mindenütt éberségre buzdítván az öröket.

De ez éjjel mindenki ébren volt a falakon és a tornyokon. Az első kakas-szólásnál a császár szokott helyére érkezett a szent-Románosz-kapuzhoz.

Május 29-én, a második kakas-szólásnál, szent Theodosia napján, megkezdődött a

harcz, de az egyszer minden szokott jeladás nélkül, mert a nagy ágyuk hallgattak.

Hogy Mohammed kifárasztja a görögöket, a hajnal ébredésekor ujonczokat és invalidusokat küldött seregéből támadásra, a sereg magvát későbbi rohamokra tartván föl. Mindkét részről vitézül küzdöttek, de a török nagyobb veszteséget szenvedett.

Kora reggel már az egész város körül volt véve a törökök által. Mintha valami roppant nagy kigyó csavarodott volna a falak körül, mely a várost meg akarja fojtani.

A kürtök, trombiták és dobok iszonyu zajt keltettek, — közbe egetrázó harci kiáltások vegyültek.

Az ostromlók ütegei most mind eldördültek, és erre azután mind az öböl-, mind aszárazföldirészről megkezdődött az ostrom.

A viadal két teljes óráig dühöngött, a nélkül, hogy előbbre törhetett volna az ellenség.

A ostromlók háta mögött csaszok állottak, kik vasvesszőkkel és ostorokkal erőszakolták őket az előnyomulásra. A szultán majd hizelgő szavakkal, majd szitkokkal és fenyegetésekkel lépett föl.

A tornyokról alázuhanó roppant sulyu kövek lesodorták az ostromlókat, az öbölbe pedig görögtűz áradt alá, mely fölgyújtá az ellenséges hajókat; a hágesók sorban összetörték, a golyók golyókon pattantak szét, és fekete löporfüstfelhő borította el a várost és a napot.

Theophilos, a palaeolog és Demetrios, a kantakuzén, lenyomták az ostromlókat; a császár lovon ült, és az övéit részint szóval, részint tettel lelkesítette.

Ekkor egy golyó megsebesíté Giustiniani karját, vagy lábszárát; — ő a császárt türelemre kéri, míg bekötözi sebeit.

A császár azt mondá, hogy ne vegye figyelembe a gyöngye megsérülést; de Giustinianit nem bírta visszatartani.

— Hová, háová? — kérdé a császár.

— Oda, a hol az Isten maga is utat ad a törököknek a városba, — válaszolá Giustiniani, és Galata felé szökött, feledve mult dicsőségét, feledve jövő gyalázatát.

Távozása csüggedést hagyott maga után.

Saganos pasa észrevette az ostromlottak

zavarát, és új rohamra vezette a janicsárokat.

Ezeknek egyike, egy óriási alkatu férfi, névleg Ulubadi Hasszán, balkezeiben pajzsával védte magát, míg jobbában kardjával küzdött, más harmincz bajtársával megmászta a falat.

A városbeli harczosok, nyilakkal és kövekkel, azonnal visszaverik őket; tizen-nyolcz janicsár rögtön visszazuhant, — és utánuk még sokan, kik a bátor Hasszán után nyomultak, hasonló sorsban részesültek.

Hassán maga is egy kődarab által találtatva a földre rogyott; de legott föl akart kelni, és miután már nem volt annyi ereje, maga fölé tartá pajzsát.

De a nyil- és közápor nemsokára eltemeté őt is.

(Vége köv.)

Tréfás talányok.

K-tól.

I.

Nosza feszítsd meg figyelmed,
Pali, Kálmán, meg János,
S aztán meg is lesz fejtve az:
Mikor fehér a piros?

H a p a p i r o s .

II.

Milyen apa van örökös
Munkára kárhoztatva,
Egész napon át dolgozik
S csak este van nyugalma?

A k a p a .

III.

Milyen rég az, a mely egykor
Oly művelt volt a földön,
Hogy emléke fönn is marad,
Nem csak most — de örökkön?

V a g o r o s .

IV.

Az est mindenfelé nyugtot
Hint el, hogy ha megjelen,
Mégis milyen estnek nincsen
Munkanapja sohasem?

A r e s t n e k .

V.

Kinek lova ragadt el a
Földről legtöbb embert,
S mi a neve ezen lónak,
Mely így pusztítani mert?

S z - M i h á l y l o v a .

VI.

Milyen lom ad nemzetünknek
Dicsőséges életet
S nem hagyja e népet veszni,
Ha minden is fenyeget?

T r o d a l o m .

VII.

Milyen ollós volt egykoron
A legnagyobb királyunk,
Kire mindig kegyelettel
S tisztelettel gondolunk?

H o l l ó s .

VIII.

Milyen bor az, mely a fáradt
Katonáknak nyugtot ad,
A mely békét ad nekik, hogy
Felodjék a bajokat?

T á b o r .

IX.

Mi volt ros z a francziákra,
Metz-, Páris- és Sedánnál,
Habár a vitéz franczia,
Nagyon ritkán retirál?

V a p o r o s z .

A városi muzsikuskok.

— Mese. —

Volt egyszer egy embernek egy számára, a ki már sok éven át hűségesen szolgált, hanem végre ereje annyira megfogyott, hogy már nem lehetett munkára használni. Ekkor az ura agyon akarta ütni, hanem a számár észrevette, hogy nem jó szél fúj, — elszaladt és elindult a városba.

— Ott, — gondolá, — beállhatsz városi muzsikusknak.

Az mint megy, egy vadászkutyát talált az uton fekvő, s ez úgy pihegett, mint a ki végkimerülésig futott.

— No mit lihegsz annyira? — kérdé a számár.

— Ah, — sohajtott fel a kutya, — mert öreg vagyok s már nem mehetek a vadászatra, hát a gazdám agyon akart löni; de én elszaladtam. Hanem most miből éljek?

— Tudod mit, — mondá a szamár, — én a városba megyek városi muzsikusként; jer velem, s légy te is muzsikus.

A kutyának tetszett a felszólítás, s tovább mentek.

A mint egy dülöföldet haladtak, ott ült az uton egy macska, a ki olyan pofát vágott, mint a háromnapos esős idő.

— No, mi bajod van? — kérde a szamár.

— Ugyan ki lehetne jókedvű, a kinek nyaka forog kérdésben, — felelé a macska; minthogy megöregedtem, fogaim eltompultak s inkább a kályha mellett üldögélek és dorombolok, semmint az egerek után futkossak, hát a gazdasszonyom vízbe akart fulasztani; de én elszöktem, — hanem most nem tudom, hová menjek?

— Jer velünk a városba; te értesz az éjjeli zenéhez, így hát lehet belőled városi muzsikus.

A macskának ez tetszett s velök ment.

A három csavargó ezután egy ház előtt ment el, melynek kapuján ott ült a kakas és torka-szakadtából kiabált.

— Mit kiabálsz, hogy a fül majd megsüketül belé? — kérde a szamár; — mit akarsz?

— Jó időt jósoldtam, — felelé a kakas, — a mi nagyon kellemes háziasszonyunkra nézve, mert nagy mosása volt s most a ruhának száradni kell; de mivel holnap vendégei jönnek, azt mondta a szakácsnénak, hogy készítsen el engem levesnek, így hát ma estére levágják a fejemet. Most tehát utoljára kikiabálom magamat.

— Ej mit, te vörösfejű, — mondá a szamár, — jer inkább velünk a városba, a halálnál valamivel jobbat mindenütt találhatsz; jó hangod van, s ha mi négyen együtt muzsikálunk, az pompás lesz!

A kakasnak tetszett a meghívás, így hát tovább mentek mind a négyen.

Hanem egy nap alatt nem érhettek a városba, s estére egy nagy erdőbe jutottak, a hol meg kellett hálniok. A szamár és a kutya lefeküdt egy nagy fa alá, a macska a fára mászott, a kakas pedig felült a fa tetejébe, hol legbiztosabban érezé magát. Mielőtt elaludt volna, még egyszer körül-

nézett, s ekkor úgy tetszett neki, mintha a távolban világosságot látna, s lekiáltott, hogy nem messze innen háznak kell lenni, mert világosságot lát.

— Akkor hát keljünk fel és menjünk oda, mert itt ez a szállás bizony rossz! — mondá a szamár.

És a kutya így szólt:

— Igen, egypár darab esont és rajta egy kis hús jól esnék nekem!

Elindultak tehát arra, a honnan a világosság látszott, s nemsokára egy házhoz értek, az pedig rablók háza volt. A szamár, mint a legnagyobb, az ablakhoz ment és benézett.

— Mit látsz, te szürke? — kérde a kakas.

— Mit látok? — felelé a szamár, — terített asztalt, finom ételekkel és italokkal, s mellette rablók ülnek és esznek-isznak.

— Az bizony jó lenne nekünk! — mondá a kakas.

— Jó ám; ah, ha ottbenn lennénk! — sohajtott a szamár.

Most hát tanácskozni kezdtek, mit tegyenek, hogy a rablókat elriasztsák; végre kitaláltak valamit. A szamárnak első lábával az ablakra kellett támaszkodni, a kutya felkapaszkodott a szamár hátára, a macska a kutya hátára, s a kakas fölrepült és leült a macska fejére. A mint ez meg volt, egy adott jelre egyszerre elkezdtek muzsikálni: a szamár ordított, a kutya ugatott, a macska miákkolt s a kakas kukurikolt, — és az ablakon át berohantak a szobába, úgy hogy az ablak-üvegek csörömpölve összetörttek.

A rablók e pokoli lármára rémülten felugrottak; azt hitték, hogy valami iszonyu kísértet tör be, — s nagy félelem közt az erdőbe menekültek. A négy ezimborá ezután asztalhoz ült, s ettek-ittak, mintha legalább négy hétig koplalniok kellene.

Miután a négy muzsikus jóllakott, eloltották a gyertyát s fekhely után néztek, mindenik a maga természetére és kényelmére szerint. A szamár lefeküdt a szemétdombra, a kutya az ajtó mögé, a macska a tüzhelyre a meleg hamu mellé, és a kakas fel a kaka-sülőre, — s minthogy a hosszú utazásban nagyon elfáradtak, csakhamar elaludtak.

Midőn éjfél elmúlt és a rablók látták, hogy nem ég már gyertya a házban s minden csendes, kapitányuk így szólt:

— Még sem kellett volna nyakrafőre elszaladnunk! — s parancsolá egyik legényének, menjen vissza s vizsgálja meg a házat.

A legény odaérve, mindent csendben talált, — bement a konyhába, hogy gyertyát gyújtson, s elővette a kénygyertyát, s mivel a macska izzó, tüzes szemeit eleven parázsnak gondolta, oda tartotta azt, hogy tüzet fogjon. Hanem a macska nem érté a tréfát, — arczába ugrott s fujta és karmolta. Erre megijedt a legény, s az ajtón ki akart szaladni, hanem a kutya, mely ott feküdt, felugrott s megharapta a lábát, — és midőn az udvaron a szemétdomb mellett elfutott, a szamar még egy hatalmas rúgást adott neki hátulsó lábával: a kakas pedig, a nagy zajra fölébredvén, elkezdett kiáltani onnan fölülről: „Kikeriki! kikeriki!“

A rabló tehát a mint csak birt, visszafutott kapitányához és mondá:

— Ah, kapitány, én nem megyek vissza többé abba a házba, mert ottbenu ül egy iszonyu boszorkány, az rám fujt és hosszú ujjaival összekarmolta arczomat; s az ajtó mellett ott állt egy ember egy késsel, és lábamba szurt; s az udvaron fekszik egy fekete szörnyeteg, az egy doronggal úgy megütött, hogy csak úgy repültem; és fön a tetőn ott ül a bíró, a ki kiáltá: „Meg kell csipni! ide vezetni!“ — De én bizony elszaladtam.

A rablók ezután nem mertek többé visszamenni a házba, a városi muzsikusknak pedig annyira megtetszett ott, hogy kedélyesen berendezték magukat s nem is akartak onnan tovább menni.

És a ki ezt legutoljára elmesélte, annak még meleg a szája.

Történeti karczolatok.

I. Ferencz francia király.

I. Ferencz Franciaország királya egy ideig fogságban volt V. Károly német császárnál, a ki utóbb, midőn I. Ferencz szabadságát visszanyeré, ezt, tudniillik I. Ferenczet, Párisban meglátogatta.

Ez időben történt, hogy a most nevezett francia király udvari bolondja ezt mondá a királynak:

— Hála Istennek, most már én nem

vagyok egyedül magam a bolond; mert jelenleg hármát ismerem.

— S kik azok? — kérde a király.

— Az egyik — válaszolt az udvari bolond, — Károly császár, mert ide jött, hol felséged megveheti rajta a kölcsönt, azaz őt fogolyképen letartóztathatja; a második felséged, mert azt nem teszi, azaz el nem fogatja; a harmadik meg én vagyok, mert ezeket ki mertem mondani, — mire azután az udvari bolond kiszaladt az ajtón.

Károly kurlandi herceg.

Egy tűzvész alkalmával Drezdában a bámulók közt, kik rendszeren nagyobb számmal találkoznak, mint a segélythozók, állongott egy vastag ur is, nagy karma tyúval és czopffal.

— Dologra! dologra! — rivalgott rá egy vizet hordó.

— Én N. udvari tanácsos vagyok! — válaszolt a vastag ur elutasítólag.

A vizethordó azonban nem hagyta magát megzavartatni, és a kezében lévő veder vízzel nyakon önté. A vizet hordó a kurlandi herceg, Károly volt.

Ifjusági könyvtár.

— A Franklin-Társulat képes mese-könyvei. A ki szereti a szép meséket, — pedig ki ne szeretné azokat? — annak kedves hírül fog szolgálni jelentésünk, hogy lapunk kiadó-tulajdonosa, a Franklin-Társulat, egy új vállalatot indított meg képes mese-könyvek alakjában. E mese-könyvekből egyszerre hat füzet látott napvilágot, u. m.: „A vörös-bóbitás kis leány,“ „Hamupipőke,“ „A hős szabó,“ „Jancsi és Örsziko,“ „Csipkerózska“ és „Hüvelyk-Matyó.“ — Eltekintve attól, hogy e mesék már magukbanvéve is igen kedves, vonzó olvasmányt nyújtanak, különösen ki kell emelnünk azok fényes kiállítását; mindegyik füzet hat nagy, gyönyörű és pompásan színezett képpel van ékítve, s minden túlzás nélkül állithatjuk, hogy ily díszes mese-könyvek még eddig nem jelentek meg magyar nyelven. Külföldön az efféle könyvek ezer meg ezer példányban forognak az ifjuság kezei közt, — s hisszük, hogy a Franklin-Társulat képes mese-könyvei is minél szélesebb körökben el fognak terjedni. Karácsonyi, új-évi stb. ajándokul különösen ajánljuk a valóban kel-

lemes meglepetést okozó meséket. Egy-egy füzet ára 80 kr jeczár.

— **Bohny M. új képeskönyve.** A Franklin-Társulat kiadásában ily című könyv jelent meg: „Uj képeskönyv. Utmutatás a szemléletre, gondolkodásra, számolásra és beszélésre 2 1/2 — 7 éves gyermekek számára. A családban, kisdudovodákban, siketnéma-intézetekben és az elemi oktatás első fokán. Vázolva és kidolgozva Bohny M. által. 36 színezett táblával és egy rajztáblával.“ — E becses könyv czélját már czíme is jelzi, de bővebben kifejti azt a könyv elején lévő „Előszó“ és „Bevezetés.“ Célja: a mulatva tanítás és értelem-fejlesztés, — s mint e czélnak tökéletesen megfelelő, fölöttébb hasznos szolgálatokat tehet úgy a családokban, mint az elemi iskolákban; ezért különös figyelmébe ajánljuk az anyáknak, tanítóknak, nevelőknek, s általán mindazoknak, kiknek a zsenge ifjuság szellemi kiképzetése szívökön fekszik. A pompás kiállítású, számtalan szebbnél-szebb, gyönyörű színezett képet tartalmazó s nagy alakú könyv ára 4 forint.

— **Kovács Ödön** munkatársunk egy csinos kis füzetkét küldött be hozzánk, melynek czíme: „Beszélyek az ifjuság számára. Francziából fordította Kovács Ödön.“ E füzet két elbeszélést tartalmaz; az egyik: „Boldog találkozás,“ a másik: „Valentin, vagy a pástorfiú.“ Mindkét jóirányú és tanulságos beszély történeti alappal bír. Ajánljuk olvasóinknak. Kapható Bartalics Imrénél, Budapesten, öt-pacsirta-utca 5. szám alatt.

Talányok.

1) N. N.-től.

Lóugrás szerint megfejtendő.

vál-	gos	lyam	—	—	or-	ja	a-
fo-	—	toz-	szá-	ár-	len	rat-	det
nak	volgy	négy	—	ja	—	ján-	sze-
id	mind-	—	—	ket-	ka-	ri-	—
bérez,	gaz-	szent	ez	—	te-	gi;	dék.
től	a-	—	het.	a-	lel-	—	Té-
dag	hon,	csak	mé-	led-	vagy	Nagy-	Ám
fi-	szet-	ő-	oh	gyá-	ter-	ben,	Szép

2)

K. Rózsától.

zö zö zö
zö zö zö
zö zö zö
zö zö zö

3)

Tóth Máriától.

1. 2. 3. 4. 5. Férfinév, mely szépen hangzik.
2. 5. Ebben ok vér foglaltatik.
6. 7. 8. Honunkban igen kevés van, Hajdan bővelkedett abban.
6. 7. 8. Csak türelmes teljesíti.
1. 7. 5. 3. Víz mellett szokott ez lenni.
2. 6. 7. Nőnév, igen közönséges.
6. 7. 3. 3. 7. Téli öltönybe szükséges.
- 1—8. Nagy város Oroszországban, Sok nevezetessége van.

4)

Palmer Kálmántól.

ar ar y f li li li
ar ar y f y li li li
ar er a é y li li
ar ar a é y li li

Megfejtési határidő: **december 20-dika.**

— **T. előfizetőimhez!** Van szerencsém tisztelttel tudatni, hogy „A kalász-szedő öreg asszony fia“ című munkám elhagyta a sajtót, s pár nap alatt a könyvkötő-munkálatok befejeztetvén, a jövő hét folytán minden előfizetőmnek meg fog küldetni. Egyszersmind figyelmeztetem az ifjuságot, hogy munkámra, s a vele hirdetett olcsó kis könyvtárra csak f. évi december 10-éig fogadom el az előfizetéseket. Azért tehát mindazok, kik birni óhajtják könyvemmet, siessenek a megrendeléssel, mert könnyen megtörténhetik, hogy a határidő után jelentkezőknek a legjobb akarat mellett sem szolgálhatok példányokkal, miután nem nyomattam azokat felesleges számban. Budapest, 1874 novemb. 26-án.

Tóth József s. k.

TARTALOM.

A vén tengeri király és leányai. — Zászlónk. — Szülföldemen. — A szép Vasilissa története. — A petroleumvidék Amerikában (Képpel.) — A kútnál. (Képpel.) — Konstantinápoly ostroma. — Tréfás talányok. — A városi muzsikások. — Történeti karczolatok. — Ifjusági könyvtár. — Talányok

Felelős szerkesztő: **K.-Beniczky Irma.**

Kiadja és nyomatja: **Franklin-Társulat** magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten, (egyetem-utca 4. sz.)